

Voorkom schijnzelfstandigheid, ook na 1 januari 2025

Toezicht op de zzp'er en schijnzelfstandigheid zal per 1 januari 2025 worden verscherpt. In dit artikel leggen wij de mogelijke gevolgen voor u uit én nog belangrijker, wat u kunt doen om schijnzelfstandigheid te voorkomen.

Gelet op de hoeveelheid vragen over dit onderwerp hebben is deze pagina opgedeeld in secties zodat u snel naar het gewenste onderwerp kunt navigeren.

Waarom deze strengere handhaving op de wetgeving?

De strengere handhaving van de (nieuwe) wetgeving heeft voornamelijk tot doel constructies waarbij er feitelijk geen sprake is van enige vorm van zelfstandigheid (én waarbij een zzp'er in principe gelijkgesteld kan worden met een werknemer) te voorkomen.

De wetgever wenst dit, omdat veel zzp'ers niet de rechten hebben van een werknemer, maar feitelijk wel fungeren als een werknemer binnen een organisatie. Om kortgezegd te voorkomen dat organisaties op deze wijze de plichten die komen kijken bij het in loondienst hebben van een werknemer te omzeilen is deze verscherpte wetgeving opgezet.

Zijn modelovereenkomsten nog geldig na 1 januari 2025?

In beginsel gelden reeds van toepassing zijnde modelovereenkomst ook na 1 januari 2025, doch op voorwaarde deze overeenkomsten zijn gesloten voor de ingangsdatum van deze nieuwe (verscherpte) wetgeving. De verwachting is voorts dat tot de einddatum zoals opgenomen in het contract de overeenkomst gerespecteerd zal blijven, dit is echter geen waterdichte garantie.

Wat moet ik als opdrachtgever nu doen?

Het is raadzaam alle zzp'ers die voor uw organisatie werkzaam zijn in kaart te brengen en vervolgens alle overeenkomsten van opdracht (bij voorkeur) te herzien en waar dit nodig is te hernieuwen.

Het is voorts raadzaam (nieuwe) contracten op te stellen die specifiek de opdracht goed omschrijven en waaruit een puur zakelijke verbintenis blijkt. Waar dit tot 1 januari 2025 voldoende zou kunnen zijn, geldt vanaf 1 januari 2025 echter voornamelijk hoe de feitelijke uitvoering is en dit is een zeer belangrijk verschil.

Het is gelet op vorenstaande geadviseerd tevens checks in te bouwen die ertoe bij moeten dragen duidelijk te monitoren hoe de uit te voeren werkzaamheden verlopen en of en zo ja, hier mogelijk een arbeidsrelatie uit kan blijken.

Het advies is voorts duidelijke afspraken te maken en een checklist op te stellen waar partijen zich aan moeten houden en die concreet alle vrijheden van de zzp'er omschrijft alsmede waaruit het zakelijke karakter blijkt en uit voortkomt.

Zelfs indien e.a. keurig is vastgelegd in een overeenkomst kan schijnzelfstandigheid alsnog blijken uit de feitelijke uitvoering, immers de feitelijke uitvoering is vanaf 1 januari 2025 doorslaggevend.

De feitelijke uitvoering met voorbeelden

Afspraken staan op papier, maar dit betekent niet automatisch dat partijen zich hier dan ook strikt aan gaan houden. Kort door de bocht is niet uitsluitend van belang hetgeen partijen op papier afspreken, maar juist van belang hoe de feitelijke uitvoering eruitziet, ofwel stel dat in de overeenkomst keurig staat vastgelegd dat de zzp'er alle vrijheid heeft, maar in de praktijk blijkt dit toch niet het geval, dan zal vanaf 1 januari 2025 de feitelijke uitvoering de doorslag geven, ongeacht wat partijen op papier hebben gezet.

In simpele bewoording de overeenkomst dient nog slechts als handvat, maar is niet meer doorslaggevend, om dit te verduidelijken hieronder drie voorbeelden:

Voorbeeld 1:

Een organisatie huurt een marketingconsultant in. Deze consultant krijgt de opdracht om de marketing voor de onderneming op te zetten (de opdrachtoomschrijving) en er zijn verder geen voorwaarden omtrent werktijden.

Partijen leggen alles keurig vast en de zzp'er krijgt een wensenlijst van de opdrachtgever en een deadline. De zzp'er voert alles geheel zelfstandig op zijn eigen kantoor en binnen zijn eigen planning uit zonder ook maar enige vorm van gezag en de zzp'er rapporteert bedrijfsmatig aan de opdrachtgever over de voortgang. De opdrachtgever beperkt zich tot het aangeven van eisen en wensen voor het resultaat en de zzp'er mag dus kortgezegd volledig zelf invulling geven aan de opdracht en doet dit in de praktijk ook.

In dit voorbeeld is het aannemelijk dat er sprake is van een zzp'er. Er is immers geen enkele gezagsverhouding in de praktijk en de zzp'er werkt op een bedrijfsmatige basis die in beginsel niet vergelijkbaar is met een werknemer.

Voorbeeld 2:

Een organisatie huurt een marketingconsultant in. Deze consultant krijgt de opdracht om de marketing voor de onderneming op te zetten (de opdrachtoomschrijving) en de zzp'er voert de werkzaamheden uit op de locatie van het bedrijf conform de werktijden en eisen van de opdrachtgever.

Tijdens de uitvoering (in de praktijk) krijgt de zzp'er instructies of is er een projectleider die de werkzaamheden van de zzp'er strikt overziet omtrent hoe hij/zij de werkzaamheden uit moet voeren en de zzp'er krijgt ook bedrijfsmiddelen beschikbaar gesteld zoals bijvoorbeeld een laptop, telefoon of leaseauto.

In dit voorbeeld is het aannemelijk dat er sprake is van schijnzelfstandigheid. Er is immers een vorm van een gezagsverhouding in de praktijk en de zzp'er krijgt bovendien bedrijfsmiddelen tot zijn/haar beschikking. Het is zodoende erg gelijkend met een werknemer.

Voorbeeld 3:

Een organisatie huurt een marketingconsultant in. Deze consultant krijgt de opdracht om de marketing voor de onderneming op te zetten (de opdrachtoomschrijving) en de zzp'er voert de werkzaamheden uit op de locatie van het bedrijf zoveel mogelijk binnen de werktijden en eisen van de opdrachtgever. De zzp'er is een specialist in zijn/haar vakgebied en heeft zodoende ervaring met dergelijke projecten en beschikt tevens over tenminste een aantal eigen bedrijfsmiddelen.

Tijdens de uitvoering (in de praktijk) krijgt de zzp'er wel instructies, doch uitsluitend ten behoeve van het eindresultaat of er is een projectleider aangesteld die de resultaten van de zzp'er moet beoordelen, echter uitsluitend in het kader van een gezamenlijk resultaat. De zzp'er is volledig vrij in de invulling van zijn/haar werkzaamheden, doch is regelmatige communicatie in het kader van het project wel noodzakelijk ten behoeve van het project zelf. De zzp'er werkt daarnaast voor meerdere opdrachtgever of hij/zij werkt slechts tijdelijk op

projectbasis en heeft zodoende een lijst referenties van eerdere opdrachten.

In dit voorbeeld betreft het vooralsnog een grijs gebied. Veel zal afhangen van de mate van gezag en of de zzp'er beschikt over bijvoorbeeld een website, meerdere opdrachtgevers en/of de opdracht van tijdelijke aard is. Ook zal meespelen of een specialist wel/niet beschikt over eigen bedrijfsmiddelen. In dit soort gevallen is juridische bijstand geadviseerd.

Deze vuistregel geeft duidelijkheid

Is de opdracht gelijkend met de werkzaamheden en de voorwaarden voor een werknemer in de praktijk, dan is er waarschijnlijk sprake van schijnzelfstandigheid. Is er sprake van een puur bedrijfsmatige dienstverlener is er waarschijnlijk geen sprake van schijnzelfstandigheid.

Tips voor de feitelijke uitvoering van de opdracht

Van belang is dat u alle contracten met een zzp'er zeer goed tegen het licht aan zult houden en bij voorkeur nieuwe contracten opstelt met duidelijke afspraken en richtlijnen. **Hierbij is gespecialiseerde juridische hulp zeer geadviseerd, omdat de consequenties groot kunnen zijn!**

Een aantal tips die schijnzelfstandigheid kunnen voorkomen:

- 1. Er is geen sprake van enige vorm van gezag zijdens de opdrachtgever, een zzp'er heeft namelijk in de bedrijfsmatige uitvoering geen gezag over zich en bepaalt de invulling veelal zelf;**
- 2. De zzp'er bepaalt zijn werktijden voor zover mogelijk zelf, dit is immers iets wat een gemiddelde werknemer niet kan, en zodoende blijkt hieruit zakelijke overeenkomst; en**
- 3. Er is geen sprake van beoordelingen zoals deze voor werknemers gelden, een zzp'er is geen werknemer maar werkt bedrijfsmatig, waardoor deze slechts kan worden beoordeeld op het eindresultaat;**
- 4. Er is bij voorkeur geen sprake van het gebruik van bedrijfsmiddelen, een echte zzp'er heeft immers zelf alle middelen tot zijn/haar beschikking of heeft hiervoor investeringen gedaan, voor de uitvoering van een opdracht;**
- 5. De zzp'er werkt op basis van offertes en brengt een redelijke vergoeding in rekening, een zzp'er werkt dus zuiver bedrijfsmatig en zijn/haar vergoeding moet bedrijfsmatig verklaarbaar zijn en aansluiten bij een bedrijfsmatige uitvoering;**
- 6. Binnen de organisatie van de opdrachtgever is er bij voorkeur geen kennis op het werkgebied van de zzp'er, een zzp'er die fungeert als aanvulling op de kennis die reeds aanwezig is bij de opdrachtgever doet vermoeden dat de opdrachtgever op deze wijze de verplichtingen voor werkgeverschap poogt te omzeilen of de opdrachtgever heeft onvoldoende gepoogd een passende aanvulling te vinden binnen zijn huidige team werknemers;**
- 7. De zzp'er werkt (tevens) op basis van zijn/haar eigen voorwaarden en niet uitsluitend op basis van voorwaarden van de opdrachtgever, het betreft immers een aanbieder in de bedrijfsmatige zin en deze aanbieders hanteren in de regel veelal eigen voorwaarden. Een werknemer heeft deze luxe niet, waardoor het aannemelijker is dat een zzp'er die uitsluitend werkt op basis van voorwaarden van de opdrachtgever toch in loondienst is;**
- 8. De zzp'er hanteert zijn/haar eigen tarief alsmede de kosten voor meerwerk, het betreft immers een zakelijke aanbieder en deze gaan in de regel zelf over hun tarieven, bepalingen voor meerkosten. Het is ook van belang dat onderhandeling natuurlijk mag, zolang hier niet een dwingend karakter uit blijkt vanuit de opdrachtgever;**

9. **De zzp'er heeft bij voorkeur meerdere opdrachtgevers en werkt zeker niet meer dan de helft van zijn/haar tijd voor uw onderneming**, een onderneming (zzp'er) heeft doorgaans meerdere opdrachtgevers en deze werkt dus voor meer dan één partij;

10. **De zzp'er mag derde inschakelen voor de uitvoering van de opdracht**, een onderneming heeft immers deze vrijheid veelal en een werknemer kan niet zijn/haar partner naar het werk sturen om de werkzaamheden te verrichten. In simpele bewoording door de zzp'er deze vrijheid te geven is het meer aannemelijk er sprake is van een zakelijke betrekking;

11. **Overweeg de noodzaak van een concurrentie- en relatiebeding**, dergelijke bedingen gelden doorgaans voor een werknemer en niet voor een ondernemer waarmee u zakendoet. Het opnemen van dergelijke bepalingen in de overeenkomst van opdracht doet op zijn minst vermoeden dat er sprake is van een loondienstverband. ;

12. **Controleer of de zzp'er actief klanten werft via een eigen website**, een zzp'er die met een website actief klanten werft en deze ook opneemt op zijn website als referenties brengt natuurlijk een kleiner risico met zich mee, omdat hieruit ondernemerschap blijkt.;

Tips voor de zorg en het onderwijs

Het vraagstuk voor de zorg en het onderwijs is complex. Zo is een zzp'er binnen het onderwijs of de zorg vaak gebonden aan de locatie van de opdrachtgever voor het uitvoeren van de opdracht, waardoor het aannemelijker is dat er sprake is van een loondienstbetrekking.

Wees gerust, want het simpele feit een zzp'er op locatie werkt en wellicht niet kan voldoen aan alle criteria betekent niet automatisch dat er dan sprake is van schijnzelfstandigheid. **Wel is van belang binnen deze branches extra goed te letten op de kenmerken die juist het ondernemerschap vermoeden.**

Voor zzp'ers binnen de zorg en het onderwijs zijn zodoende de volgende tips belangrijk:

1. **Controleer of de zzp'er ten eerste beschikt over een website, waaruit voldoende blijkt dat de zzp'er actief klanten werft**, ondernemers hebben immers meerdere klanten en werven deze om te kunnen groeien;

2. **Zorg dat de zzp'er meerdere opdrachtgevers heeft en vraag derhalve om (actieve) referenties**, een zzp'er heeft meerdere relaties of werkt op korte projectbasis voor diverse opdrachtgevers;

3. **Zorg voor een rechtvaardige vergoeding die zakelijk verklaarbaar is, ofwel een vergoeding die sterk afwijkt van een loonbetaling en zorg ervoor dat deze tevens hoger is dan de vergoeding van een 'normale' werknemer**, een ondernemer factureert namelijk uren naar een binnen de branche gehanteerde standaard, echter een ondernemer moet ook kosten maken voor marketing e.d. en deze zouden uit de vergoeding moeten blijken, omdat een werknemer deze kosten niet heeft;

4. **Neem bij voorkeur geen concurrentie- en relatiebeding op**, immers een ondernemer heeft veelal alle vrijheid om te ondernemen, elke opgelegde beperking doet juist vermoeden dat het om een werknemer gaat;

5. **Het is van belang zeker geen bepalingen op te nemen rondom vakantiedagen of andere bepalingen waar in de regel vooral werknemers recht op hebben**, ondernemers hebben deze vergoedingen namelijk doorgaans niet, werknemers wel;

6. **Een zzp'er die vrijwel al zijn tijd steekt in uw onderneming doet vermoeden dat er sprake is van een verkapt dienstverband. Het is zodoende van belang een 50% regel te hanteren**, ondernemers moeten namelijk meerdere opdrachtgevers hebben en hierdoor is het niet aannemelijk dat een zzp'er die 100% van zijn beschikbare tijd voor u werkzaam is echt als zelfstandige werkt;

7. **Zorg dat de zzp'er het recht heeft naar eigen inzicht invulling te geven aan de opdracht en ook**

vervanging te regelen, een ondernemer is slechts gehouden een goed resultaat op te leveren en voor een doorsnee ondernemer geldt geen verplichting zelf aanwezig te zijn in tegenstelling tot een werknemer waarvan dit wel zal worden verwacht;

8. Een opdrachtgever kan altijd eisen stellen aan de kwaliteit, doch hoe deze kwaliteit zal worden bereikt is bij voorkeur volledig aan de zzp'er, hieruit blijkt namelijk de volledige vrijheid van de zzp'er. Dit kan binnen de zorg en het onderwijs betekenen dat de zzp'er eventueel een ander persoon van soortgelijke kwaliteiten in mag zetten voor de uitvoering, maar hieruit blijkt wel ondernemerschap;

9. Zorg dat de zzp'er beschikt over tenminste een beroeps- en bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering, een ondernemer heeft veelal dergelijke verzekeringen ter afdekken van zijn aansprakelijkheid en dit geeft aan dat er besef is van ondernemersrisico;

De bovenstaande tips zijn zeker geen sluitstuk, zodoende is het raadzaam als opdrachtgever of zzp'er in de zorg of het onderwijs voorafgaand juridische hulp in te schakelen.

Los ik het op met een eigen B.V.?

Het korte antwoord op deze vraag is nee, hiermee is de situatie niet opgelost. De B.V. moet immers voldoen aan een aantal voorwaarden. Zo dienen er meerdere aandeelhouders te zijn (waaruit bedrijfsmatig beleid blijkt). Het eenvoudigweg opzetten van een B.V. is dus zeker geen hakklare oplossing en ook zeker geen garantie.

Juridische hulp is bij deze weg zodoende te allen tijde geadviseerd.

Ik werk met een tussenpartij, dus dan heb ik toch geen risico?

Dit is onjuist. Ook als u via een tussenpersoon gebruik maakt van de diensten van een zzp'er bent en blijft u verantwoordelijk. In dergelijke geval is juridische hulp sterk geadviseerd.

Ik ben specialist op kortlopende projecten, wat nu?

In dit geval is het belangrijk dat er zeer duidelijke afspraken worden gemaakt in het kader van de gezagsverhouding. Omdat u kortdurende projecten heeft is het raadzaam aantoonbaar te maken dat u meerdere opdrachtgevers heeft en continue op nieuwe projecten werkzaam bent.

De hoeveelheid opdrachtgevers i.c.m. actieve werving kan duiden op ondernemerschap, wees echter wel behoedzaam en zorg voor maatwerk contracten die de risico's zoveel als mogelijk afdekken en zorg tevens voor een duidelijke checklist die schijnzelfstandigheid moet voorkomen.

Het is raadzaam doelen en verwachtingen op een wijze overeen te komen dat hieruit duidelijk zelfstandigheid (en geen gezag) blijkt en voorts is het raadzaam tevens zorg te dragen voor een uitvoering in de praktijk die aansluit op deze afspraken.

Ik heb maar één opdrachtgever, wat kan ik doen?

Is er sprake van meerdere opdrachtgevers per jaar, doch één opdrachtgever per periode zie dan het vorige kopje. Is hiervan geen sprake en heeft u slechts één opdrachtgever zorg dan voor goede marketing en tenminste een website om nieuwe opdrachtgevers te werven.

Wenst u dit niet, dan is de wetgeving duidelijk en bent u waarschijnlijk een verkapt werknemer. Het kan raadzaam zijn met uw opdrachtgever om de tafel te gaan om een arbeidsovereenkomst te bedingen.

Kan ik aansprakelijkheid verleggen naar de zzp'er?

Dit kan deels. Voor bepaalde risico's kunt u de aansprakelijkheid contractueel verleggen, maar bepaalde verantwoordelijkheid kunt u als opdrachtgever niet verleggen. Laat u zodoende goed adviseren door een juridisch expert.

Net begonnen als zzp'er en ik heb nog maar één klant, wat nu?

Dit hoeft in beginsel geen obstakel te zijn. Immers, elke ondernemer moet ooit ergens beginnen. Zolang u maar wel actief klanten werft, beschikt over een website, eventuele verzekeringen afsluit, investeringen doet in uw onderneming enzovoorts, kortom alle handelingen die een ondernemer normaliter doet en waaruit uw ondernemerschap blijkt. Lukt het onverhoopt niet bespreek dit dan altijd met uw opdrachtgever, zodat deze u eventueel in loondienst kan nemen.

Wat is het concrete risico voor de opdrachtgever?

Indien er sprake is van een arbeidsovereenkomst (schijnzelfstandigheid) dan zal dit inhouden dat er een naheffing en boetes kunnen volgen. Voorts kan dit betekenen dat de zzp'er dezelfde rechten zal verkrijgen als een werknemer inclusief de regels omtrent vakanties, ontslag, doorbetaling bij ziekte, arbeidsongeschiktheid enzovoorts.

Wat is het concrete risico voor de zzp'er?

De zzp'er kan te maken met het feit hij/zij geen ondernemer was en hierdoor onterecht vergoedingen in rekening heeft gebracht. Voorts is er in de meeste gevallen sprake van een aansprakelijkheidsbepaling in de overeenkomst, waardoor de schade die de opdrachtgever heeft geleden – voor zover dit rechtens is toegestaan – onder de aansprakelijkheid valt van de zzp'er.

Samenvatting

Hoewel er veel paniek lijkt te zijn onder opdrachtgevers en zzp'ers omtrent de wijzigingen per 1 januari 2025 zal de soep niet zo heet worden gegeten zoals deze is opgediend indien de zzp'er ook echt een ondernemer is. De tips en onderwerpen op deze pagina kunnen u hierbij helpen.

Indien een zzp'er echter geen of zeer weinig kenmerken heeft alsmede geen tot weinig acties onderneemt die passen bij een ondernemer is het raadzaam de samenwerking te heroverwegen of om de zzp'er een arbeidsovereenkomst aan te bieden.

Voorkomen is altijd beter dan genezen

Het is raadzaam onverwijld (direct) al uw contracten te laten beoordelen door uw juridisch specialist. De gevolgen kunnen groot zijn indien u als werkgever zal worden gekwalificeerd. Voorts is het advies te allen tijde met uw specialist een duidelijke checklist op te stellen om problemen te voorkomen.

Het originele artikel is hier te raadplegen:

https://www.rechtsbijstandvoorondernemers.nl/servicecentrum/schijnzelfstandigheid_vanaf_januari_2025.php